

Att vara syskon i familjehem

Innehåller även
info till föräldrar
och socialtjänst

I den här broschyren kan du som har eller ska få ett placerat syskon läsa mer om hur det funkar, hur det kan kännas och få tips från andra i samma situation.

System
Stödet

I den här broschyren kallar vi de barn som finns i familjen innan den blir familjehem "biologiska barn" på grund av att de har en biologisk koppling till föräldrarna i familjehemmet, till skillnad från det placerade barnet.

Spännande, jobbigt, läskigt eller kul? Att få ett placerat syskon kan kännas på många sätt.

Att bli familjehem innebär att familjen växer, på flera sätt. Det kan vara svårt att föreställa sig hur det är att få ett familjehemsplacerat syskon. Det kan kännas spännande, jobbigt, ensamt, läskigt och roligt. Det kan kännas på ett sätt i början, och sen vända helt. Ibland kan det ta lång tid att vänja sig, ibland kan det gå supersnabbt. Oavsett så är alla känslor okej.

Som syskon i ett familjehem kommer du förmodligen ställas inför situationer och frågor som dina kompisar inte behöver tänka på. Din roll kanske blir annorlunda i familjen, och det är inte konstigt att känna sig ensam eller som att ingen annan förstår. Men det finns andra som upplever samma sak som du. Man kan behöva ha någon att prata med om allt från syskonbråk till syskonkärlek. Genom Syskonstödet kan du få veta mer om vad det kan innebära för dig när din familj är familjehem. Du kan få svar på vanliga frågor, och få praktiska tips på hur man får det att funka. Allt för att du och ditt nya syskon ska få det så bra tillsammans som möjligt. Ett syskonstöd, helt enkelt.

Vad är Syskonstödet?

Syskonstödet är ett stöd för biologiska barn i familjehem. Syftet är att skapa en känsla av sammanhang och delaktighet, och att erbjuda någon att prata med om de tankar och känslor som uppstår när ett nytt syskon kommer in i familjen. Syskonstödet är ett initiativ genom Räddningsmissionen med stöd från Allmänna Arvsfonden.

”Mycket handlar om det nya syskonet. Men hur blir det för mig?”

För det flesta familjehemmen handlar mycket om det placerade syskonet, speciellt i början. Familjehemmens egna barn har länge varit en nästan bortglömd grupp, trots att de såklart är lika viktiga.

De flesta barn som får ett placerat syskon tycker att det är roligt och spännande i början. Sedan kan det ta ett tag

innan man helt har funnit sig till rätta

i sin nya familjekonstellation. Ibland blir det inte riktigt som man hade tänkt sig, och det

kan gå lite upp och ned i familjen. Men

oftast blir det bra efter ett tag.

”Vad kallar man sitt nya syskon?”

Fostersyskon, familjehemsplacerat syskon, bonussyskon eller bara syskon? Hur förklarar man för andra vem den nya familjemedlemmen är? Fundera på vad som känns naturligt för dig, och prata med ditt nya syskon, dina föräldrar och er familjehemssekreterare om det ifall du känner dig osäker.

”Vad händer om jag inte tycker om mitt nya syskon?”

Ibland kanske du som biologiskt barn i ett familjehem blir irriterad på det placerade barnet och får dåligt samvete eller känner skuld på grund av det. Du kanske till och med önskar att det inte bodde där, samtidigt som du känner att du inte borde tänka och känna så, för att du har det så mycket bättre än det placerade barnet. Det är helt mänskligt och inte alls konstigt att känna så. Det viktigaste är att veta att alla känslor är okej, och att våga prata om hur man känner.

En del av de barn som placeras i familjehem kan vara utmanande att dela vardagen med. Man kan inte skylla på de placerade barnen och tycka att de ska skärpa sig. Deras beteenden är oftast ett resultat av svåra händelser de varit med om tidigare, och de gör så gott de kan. Det är deras rättighet att få omsorg, kärlek och trygghet, men du som familjehemssyskon har också rätt till stöd, om det blir kämpiga perioder.

”Hur känns det att vara familjehemsplacerad?”

Alla barn som varit placerade i familjehem vet hur svårt det kan vara. Hur gör man i den här familjen? Kramar man god natt? Får man ta en macka när man är hungrig eller ska man fråga först? Att lista ut allt det här samtidigt som man bär på en sorg över vad som hänt, oro för föräldrarna och att inte kunna bo med dem blir ofta svårt. Många barn visar det genom att ha ett jobbigt beteende, och det blir påfrestande att bo ihop.

Röster från andra som har haft placerade syskon

*Förbered er noga i familjen –
prata om hur det känns!*

” Räkna med att du kommer
att få mindre tid med dina
föräldrar i början ”

” Du kanske kommer att få ta
mera ansvar för olika saker. Var
ärlig mot dina föräldrar om du
känner dig bortprioriterad! ”

” Tro inte att ditt fostersyskon
ska förändras och anpassa sig
över en natt. Små förändringar är
minst lika viktiga som stora! ”

” Känn inget krav att känna
syskonkärlek – det kommer
om det kommer. Alla känslor
är okej! ”

Var stolt över dig själv – du är viktig!

Det kan vara skönt att veta att de allra flesta barn som vuxit upp med familjehemssyskon är i vuxen ålder stolta och glada över att de har gjort något fint för en annan person. De beskriver att de har lärt sig mycket både om sig själva och om livet, som gör att det var värt det, även om det har varit tufft emellanåt.

Tips från personer som är eller har varit i din situation

Lev ditt liv

Många saker förändras med en ny familjemedlem, men allt behöver inte göra det. Försök att leva ditt liv som innan ni blev familjehem. Då kan du samla energi och vila från sånt som kanske har förändrats hemma.

Prata om det

Ofta hjälper det att prata med någon om hur man känner, det kan vara en förälder, lärare, tränare, släkting eller kompis. Berätta för er familjehemssekreterare om hur du upplever situationen, där finns stöd att få.

Alla känslor är okej

Man kan känna på tusen olika sätt inför att vara familjehem och i relationen till sitt placerade syskon. Det kan ändras varannan dag eller vara likadant under långa perioder. Oavsett så är alla känslor okej.

Njut av det

Att få ett nytt syskon kan vara jättekul! Ni kan lära er mycket av varandra och göra varandras liv både finare och roligare. Ha ett öppet sinne och glöm inte att njuta av de härliga stunderna.

Titta på Syskonstödets filmer

Där kan du möta andra i samma situation som du, och se att du inte är ensam i dina känslor.

Se filmer med
andra som varit i din
situation på vår hemsida:
syskonstodet.se

Varför finns familjehem och hur funkar det?

Familjehem finns i hela världen. När ett barn inte längre kan bo hemma hos sin ursprungsfamilj behöver socialtjänsten hitta ett nytt hem, och i Sverige vill man att barn hellre ska få växa upp i en familj än på ett boende. Ett barn kan bli omhändertaget och placerat av olika anledningar. Ofta har man varit med om jobbiga saker i sin ursprungsfamilj och behöver därför mycket kärlek, omsorg, trygghet och personer som finns där över tid.

SÅ FUNKAR SOCIALTJÄNSTEN

Socialtjänsten är en myndighet i kommunen som har ansvar för invånarna, och som hjälper till exempel personer i missbruk, personer som saknar inkomst, eller som inte har mat för dagen.

Vem gör vad?

I familjehemsvård är det en barnsekreterare från socialtjänsten som har ansvar för det placerade barnet, och en familjehemsekreterare som har ansvar för familjehemet och de biologiska syskonen. Men det kan se olika ut i olika kommuner.

Barnsekreteraren och familjehemsekreteraren samarbetar, och måste ha uppföljningsmöten minst var 6:e månad för att fatta beslut om det placerade barnet ska bo kvar eller om det kan flytta hem eller någon annanstans. Man vill helst inte flytta barn många gånger utan planerar långsiktigt för barnets bästa. Många barn bor hela sin uppväxt

i samma familjehem och blir en självklar familjemedlem.

Skillnaden mellan SoL och LVU

LVU och SoL är två olika lagar som används i olika situationer. SoL används när familjer eller personer *vill* ta emot hjälp och LVU används när personer *inte vill* ta emot hjälp. Då kan socialtjänsten låta en domstol som kallas förvaltningsrätten bestämma om personen ändå måste ta emot hjälp. I så fall sker det med tvång enligt LVU. Familjehemsplaceringen är densamma oavsett om det sker via Sol eller LVU.

Viktigt!

DIN KONTAKT: *Familjehemssekreteraren* utreder familjen och följer sedan upp, handleder och ser till att det fungerar för dig och din familj. Familjehemssekreteraren bör träffa de biologiska barnen, alltså dig, regelbundet.

DITT PLACERADE SYSKONS KONTAKT: *Barnsekreteraren* träffar det placerade barnet regelbundet och samarbetar med *Familjehemssekreteraren*.

”Det tredelade föräldraskapet”

I familjehemsvård brukar man prata om ”Det tredelade föräldraskapet”. Det betyder att det inte bara är föräldrarna som bestämmer över barnet, utan även familjehemsföräldrarna och socialtjänsten, fast om lite olika saker. Ibland kan de olika parterna tycka olika om vad som är det bästa för barnet.

Det placerade barnets biologiska föräldrar

Det är viktigt att barnet får ha kontakt med sina biologiska föräldrar och syskon, om det går. Barnsekreteraren är den som har kontakt med de biologiska föräldrarna och är ansvarig för umgängen, som man kallar de möten eller träffar barnet har med sina föräldrar. Ibland kan man behöva stöd vid dessa träffar, då kan det finnas en eller flera umgänges-stödjare på plats som hjälper både barnet och föräldrarna, så det blir bra träffar.

Vad betyder sekretess och vad gäller?

Det som sker på socialtjänsten lyder under sekretess. Det betyder att de som jobbar med ärendet inte får berätta om det för någon utomstående. Som familjehem har man egentligen inte sekretess, men man måste vara försiktig med vad man berättar för kompisar och andra, av respekt för det placerade barnet. Prata gärna med föräldrar och familjehemssekreterare om vad som är ok att säga.

”Hur blir det för mina egna barn om vi blir familjehem?”

Oro för hur det ska påverka barnen och familjen att bli familjehem är något som de allra flesta föräldrar upplever. Syskonstödet finns till för att stötta biologiska barn i familjehem, men också för att du som förälder ska få hjälp att möta och stötta ditt barn när ni tillsammans väljer att bli familjehem. På syskonstodet.se finns filmer, information och berättelser och du kan bland annat läsa mer om:

- Vad säger barnen om sina upplevelser av att vara familjehem?
- Vad säger forskningen?
- Tips från andra familjehemsföräldrar.

Visste du att...

...de allra flesta barn i vuxen ålder är glada och stolta över att de vuxit upp i en familj som varit familjehem och att de lärt sig mycket av det.

I familjehemsvård blir det sällan som man tänkt sig - men oftast bra ändå, bara man har ett öppet sinne.

Läs mer på
vår hemsida:
syskonstodet.se

Ett stöd som verkligen gör skillnad

De biologiska barnen har varit lite av en bortglömd grupp i familjehemsplaceringar. Att stötta de biologiska barnen handlar inte bara om deras rätt till stöd, utan också om det faktiskt är avgörande för om en placering ska lyckas eller inte.

Forskning
tyder på att:

- När de biologiska barnen involveras mer under själva utredningstiden ökar matchningens kvalitet mellan familjehemmet och det placerade barnet.
- När vi följer upp hur familjehemmens barn har det under placeringstiden minskar risken för oplanerade avslut för de placerade barnen.

På syskonstodet.se finns ett Kunskapsstöd. Där hittar du bland annat ett samtalsunderlag som du kan använda när du träffar de biologiska barnen i familjehem. Här finns även ett gruppstöds-material så att du enkelt kan bjuda in till gruppträffar.

Din roll är viktig. Genom att stötta biologiska barn i familjehem kan vi bidra till en mer stabil familjehemsvård.

Läs mer på
vår hemsida:
syskonstodet.se

Syskonstödet är precis vad det låter som – ett stöd för dig som ska få, eller kanske redan har fått, ett placerat syskon. Familjehemmens egna barn har länge varit en lite bortglömd grupp. Men genom att stötta er extra i samband med en placering är chansen större att det blir lyckat för alla! Syskonstödet är ett initiativ av Räddningsmissionen, med stöd från Allmänna Arvsfonden.

Räddningsmissionen har lång erfarenhet av familjehemsarbete, och vet hur viktigt det är för familjehemmens egna barn att få dela de känslor och tankar som uppstår när man får ett placerat syskon. I den här broschyren kan du läsa om hur andra har upplevt samma situation, och även få en del fakta kring hur det funkar att vara familjehem.

På syskonstodet.se kan du se filmer och läsa mer om hur det kan vara att få ett placerat syskon.

För biologiska barn i familjehem

MED
STÖD
FRÅN

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN